

پیام مقام معظم رهبری به مناسبت روز جانباز: **شما جانبازان، مجاهدان فدakar و شهیدان زنده‌اید**

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: در سالروز ولادت باسعادت قمر بنی‌هاشم حضرت ابوالفضل‌العباس علیه‌السلام و روز جانباز، مقام معظم رهبری با صدور پیامی از مقام شامخ جانبازان انقلاب اسلامی تجلیل کردند...

صفحه ۲

یکشنبه ۱۰ فروردین ۱۳۹۹ - ۴ شعبان ۱۴۴۱ - ۲۹ مارس ۲۰۲۰

رئیس‌جمهور:

شرایط کشور

شرایط مرید جمع‌کردن نیست

گروه سیاست: رئیس‌جمهور، امروز در جلسه هیئت دولت با بیان اینکه تصمیمات در ستاد ملی مبارزه با کرونا با اتفاق آرا اتخاذ می‌شود، گفت: هیچ تصمیمی تا امروز در ستاد ملی مبارزه با کرونا اتخاذ نکرده‌ایم مگر آنکه در کمیته‌های تخصصی بحث کرده‌ایم...

صفحه ۲

سال هفدهم - شماره ۲۶۸۱ - ۴ صفحه

حرف اول

کرونا، سیل درس‌هایی برای آغاز قرن

حسین آخانی - استاد دانشگاه تهران

اگر از من پرسیده می‌شد که سال ۹۸ چه سالی بود، بی‌درنگ می‌گفتم «سال عبرت». باز اگر می‌پرسیدند سال ۹۹ را دوست داری چه باشد، حتماً می‌گفتم «سال درس عبرت». سال ۹۹ که تمام شد ما به قرن جدیدی وارد می‌شویم. شاید تقدیر ما این بوده است که در این دو سال پایانی قرن حاضر اتفاقات زنجیره‌ای جهان و به‌ویژه در کشور ما رخ دهد تا ما درس‌های لازم برای آغازی نو در قرن بعد را بیاموزیم.

اگرچه کرونا و سیل دو مقوله جدا بوده و ریشه‌های کاملاً متفاوتی دارند ولی هر دو آنها محصول یک نگاه مشترک به توسعه در جهان و غفلت انسان از درک درست سامان طبیعت ناشی شده‌اند. هر دو نشان می‌دهند که بشر مغرور به توانمندی‌های تکنولوژیک و شگفتی‌های پزشکی در یک سراب و خودشیفتگی کاذب زندگی می‌کند.

سیل و زلزله پدیده‌های کاملاً طبیعی هستند. وقتی یک طبیعی‌دان به پهنه یک رودخانه نگاه می‌کند یا یک زمین‌شناس به رسوبات یک دشت و دریاچه خیره می‌شود، به‌راحتی ردیای صدها سیل شدید در گذشته را می‌بیند. اگر سیل و زلزله نبودند صورت زمین به کلی متفاوت بود و شما نمی‌توانستید این همه پستی‌وبلندی‌های شگفت‌انگیز را ببینید. سیل برای بقا و حفظ تعادل اکوسیستم‌ها و عملکرد آنها صد درصد لازم است. اگر روزی بشر جلوی همه سیل‌ها را بگیرد، آن روز شمارش معکوس مرگ انسان آغاز شده است.

سیل می‌آید تا مباد مغزی را به دشت‌ها منتقل کند، سیل می‌آید تا تالاب‌ها را برکند، سیل می‌آید که موانع مسیر رودخانه را بردارد تا اگر سیل بزرگ‌تری آمد، مسیرش باز باشد. سیل می‌آید تا میلیاردها درختی که در مسیر رودخانه‌ها هستند، سیراب شوند و هم مسیرشان از نمک و مواد آلی و غیرآلی انباشته شده پاک شود.

زهکشی طبیعی در حاصلخیزترین دشت‌های ایران در ترکمن‌صحرا، خوزستان و آذربایجان فقط با سیل ممکن است. سیل در مسیر خود آب‌های زیرزمینی را تغذیه می‌کند. جالب‌تر آنجایی که است که سیل به دریا می‌رسد، عجب غوغایی به پا است. سرزندگی آبریزان، جنگل‌های مانگرو (حرا) همه به سرریز رودخانه‌های سیل‌آسا نیاز دارند. کل زمین‌های کشاورزی دنیا دشت‌های سیلابی هستند که در آخرین دوره زمین‌شناسی یعنی «کواترن» به وجود آمده‌اند. پس اگر کسی سیل را بلا می‌داند، درک درستی نسبت به سیل و اهمیت آن برای بقای تعادل و سرزندگی در سیاره سبز ندارد.

آن است. ویرانگری از نگاه ما انسان‌هاست که خانه و کاشانه ما را می‌برد. تمدن‌های قدیمی که بنیان خود را بر مبنای دانش بومی و تجربه نسل‌های گذشته و البته عقل گذاشته بودند، به دو مسئله واقف بودند: اول آنکه خانه خود را در جایی بسازند که به رودخانه نزدیک باشد تا به آب دسترسی داشته باشند و دوم آنکه خانه خود را جایی بسازند که به اندازه کافی از رودخانه دور باشد تا در اثر سیل خراب نشوند. درست آن‌طور که فردوسی هزار سال پیش به زیبایی گفت است: بچویی که یک روز بگذشت آب / نسازد خرمنند ازو جای خواب.

سیل‌های چند سال گذشته در ایران نه غیرعادی است و نه برخلاف آنچه اخیراً وزیر نیرو گفته است به دوره بازگشت ۲۰۰ساله ارتباطی دارد. ایران اقلیم قاره‌ای دارد و بسامد بالای رخدادهای اقلیمی آستانه‌های و غیرقابل‌پیش‌بینی (ماکزیمم و مینیمم) در آن کاملاً عادی است. ما در این نیم‌قرن اخیر به اشتباهات به‌شدت خطرناکی دست زدیم. نخست آنکه به‌واسطه درآمد‌های نفتی کشور را با شتابی تند به سمت بتون‌گرایی افراطی جهت دادیم. فکر کردیم که هر جایی می‌توان کشاورزی کرد، سد، جاده و خانه ساخت و لوله برد. ما به شکل افراطی بدون انجام کوچک‌ترین مطالعه علمی برای بررسی اثرات زیست‌محیطی و زیست اجتماعی و تاریخی، کشوری را که قوی‌ترین ساختار تمدنی تاریخ را داشت، در فرایند اصلاحات ارضی و اصل چهارم ترومن طبق الگوی توسعه آمریکایی البته با فرمان اقتدارگرایانه شه‌گمونیستی به دست بنون‌سازان و رانت‌گیران شدید دادیم.

نتیجه بی‌خردی ما در توسعه مرگ رودخانه‌ها بود. شاید احمقانه‌ترین تفکر مهندسی تاریخ بشر این بود که فکر می‌کرد اوست که باید میزان آب جاری در رودخانه را کنترل کند. به قدرت بتون‌هایی که می‌سازیم، به حجم خاکی که با چنگال لودرها و صخره‌هایی که با دیدمانی منفجر می‌کنیم و به میزان آبی که با موتور از دل زمین بیرون می‌کشیم، غره شدیم. ما نتوانستیم سد ساختیم، آب منتقل کردیم. جمعیت شهر تهران و اطراف آن را به ۱۰ میلیون رساندیم و الگوی ۳۰ به ۷۰ درصدی جمعیت شهری به روستایی کشور را به کلی برعکس کردیم؛ اینها همه اشتباه بود.

ادامه در صفحه ۲

«شرق» امکان تحقق منابع مالی شناسایی شده دولت برای اجرای طرح‌های ضدکرونا را بررسی کرد

جنگ تمام‌عیار به پشتوانه پول‌های نامرئی

صفحه ۳

آمریکا یا چین

متهم اصلی انتشار ویروس کیست؟

شورای امنیت و کرونا

صفحه ۲

یادداشت

هستی بی‌کران

ضعیف و قوی، قدرتمند و فرودستان، توسعه‌یافتگی و عقب‌ماندگی برداشته شد؟ تفاوت آشکار میان آلمان و فرانسه با آلبانی و یونان و رومانی و...

ابراهیم حقیقی

این‌روزها بسیاری نوشته و نقل قول از حکما و فلاسفه و فرهیختگان می‌خوانیم و می‌شنویم که بعد از این بیماری جهان‌گیر، نظم جهانی دگرگون خواهد شد. نمی‌دانم! مگر این نوع بشر که در اکنون جهان ایستاده، همانی نیست که در تاریخ خوانده‌ایم که بسیاری بیماری‌های فجع‌تر مثل طاعون و وبا را از سر گذرانده؟ مگر در جنگ‌های میان کشورها و جنگ‌های جهانی، جان و مال بسیاری از آدم‌ها به نابودی کشانده نشد؟ آیا انسان دچار تحول و بازنگری و یافتن ارزش‌های بنیادی شد؟ پس چرا هنوز گرمایش زمین، نابودی طبیعت، بی‌سوادی فراگیر، فقر و بی‌خانمانی از مشکلات بزرگ و حل‌نشده باقی مانده است؟ می‌گویند بیماری فراگیر کرونا نشان داد که مرز معنا ندارد؟ مگر تعریف مرز هنوز موانع و گوناگونی طبیعی جغرافیایی و سیاسی است؟ مرزهای طبیعی را خشم طبیعت جابه‌جا و دگرگون می‌کند. تجربه اتحادیه اروپا معنای مرز سیاسی را تغییر داد. اما آیا مرز میان

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

در حاشیه اتفاق شهر چابهار و شکستن قفل مسجد

احسان هوشمند

کمی تأخیر، موقتاً تعطیل شده است. این سیاست‌گذاری حاکمیتی که با هدف جلوگیری از اشاعه ویروس در اجتماعات گرفته شده، توسط بسیاری از روحانیون محترم اهل سنت نیز پذیرفته شده و در نتیجه نماز جمعه در این مناطق برگزار نمی‌شود. جمعه گذشته ۷ فروردین‌ماه خبری منتشر شد که گروهی با حضور در برابر مسجد چابهار اقدام به شکستن قفل مسجد و ورود به مسجد کرده‌اند. اقدامی که می‌تواند ضمن گسترش ویروس کرونا و اشاعه این بیماری، موجب حرمت‌شکنی مساجد و نیز خدشه به اعتبار و منزلت علما و روحانیون محترم دینی شود. در روزها و هفته‌های گذشته نگرانی درباره سرایت ویروس کرونا در استان سیستان و بلوچستان افزایش پیدا کرده است. اگرچه امروز استان سیستان و بلوچستان از نظر نسبت درگیری با کرونا در میان استان‌های میانی کشور قرار دارد، اما افزایش شمار مهاجرین افغانستانی به کشورشان از طریق مرزهای این استان و احتمال آلودگی گروهی از این دست از مهاجرین و انتقال ویروس از این طریق در استان و نیز تراکم بالای جمعیت در برخی مناطق و شهرستان‌های زاهدان و چابهار از جمله در حاشیه‌هایی چون شیرآباد و کریم‌آباد زاهدان و جنکولک، کمب مرادآباد، رمین، عثمان‌آباد، میرآباد و نوک‌آباد در چابهار یا چادران در کنارک و سایر حاشیه‌ها در ایرانشهر و زابل و دیگر نقاط استان، ضروری است بیش از هر زمان دیگری نسبت به پرهیز از تماس اجتماعی در این خطه از ایران اقدام شود.

ادامه در صفحه ۳

یادداشت

«من» اگر «ما» نشوم تنهایم

یک پیشنهاد برای نجات کسب‌وکارهای در آستانه ورشکستگی

نجات یا حفظ مشاغل در آستانه ورشکستگی دست به رعایت آن با هم بتوان به سلامت رسید، تأثیری است که این بیماری روی کسب‌وکارهای واقعی و مجازی گذاشته است. این تأثیر آن‌قدر زیاد و گسترده است که از هم‌اینک که چیزی حدود ۴۰ روز از شیوع سراسری این بیماری می‌گذرد، بسیاری از مشاغل، شرکت‌ها و مجموعه‌ها روند بیماری، این ورشکستگی‌ها شکل جدی‌تر و نگران‌کننده‌تری به خود بگیرد. اما نکته مهم، جانب و عجیب‌مهم‌تر، رونق کسب‌وکار برخی دیگر از مشاغل است که کاملاً به‌صورت اتفاقی نتها از گزند این ویروس در امان مانده‌اند که عملاً شیوع این ویروس ناخواسته به رونق کسب‌وکار آنها هم دامن زده است. در چنین وضعیتی آیا این توقع بیجایی است که انتظار داشته باشیم مشاغل برونق و دارای درآمد پایدار، برای

نجات یا حفظ مشاغل در آستانه ورشکستگی دست به رعایت آن با هم بتوان به سلامت رسید، تأثیری است که این بیماری روی کسب‌وکارهای واقعی و مجازی گذاشته است. این تأثیر آن‌قدر زیاد و گسترده است که از هم‌اینک که چیزی حدود ۴۰ روز از شیوع سراسری این بیماری می‌گذرد، بسیاری از مشاغل، شرکت‌ها و مجموعه‌ها روند بیماری، این ورشکستگی‌ها شکل جدی‌تر و نگران‌کننده‌تری به خود بگیرد. اما نکته مهم، جانب و عجیب‌مهم‌تر، رونق کسب‌وکار برخی دیگر از مشاغل است که کاملاً به‌صورت اتفاقی نتها از گزند این ویروس در امان مانده‌اند که عملاً شیوع این ویروس ناخواسته به رونق کسب‌وکار آنها هم دامن زده است. در چنین وضعیتی آیا این توقع بیجایی است که انتظار داشته باشیم مشاغل برونق و دارای درآمد پایدار، برای

پژمان موسوی

امروز ۱۰ روز از سال جدید گذشته است و با احتساب تاریخ اول اسفند به‌عنوان اعلام رسمی شیوع ویروس «کرونا» در ایران، تقریباً ۴۰ روز است که جامعه ایران با مهم‌ترین و جدی‌ترین بحران دهه‌های اخیر کشور در حال دست‌وپنجه نرم‌کردن است. واقعیت این است که شیوع کرونا در این ۴۰ روز تقریباً تمامی شئون زندگی ما ایرانیان را تحت تأثیر قرار داده و کمتر حوزه‌ای است که از گزند این ویروس در امان مانده باشد؛ بعضی از این تأثیر و تأثرات ملموس‌اند و دیدنی و برخی هم هنوز نادیدنی. صرف‌نظر از جنبه‌های بهداشتی و اصولی

رئیس‌جمهور:

شرایط کشور

شرایط مرید جمع‌کردن نیست

گروه سیاست: رئیس‌جمهور، امروز در جلسه هیئت دولت با بیان اینکه تصمیمات در ستاد ملی مبارزه با کرونا با اتفاق آرا اتخاذ می‌شود، گفت: هیچ تصمیمی تا امروز در ستاد ملی مبارزه با کرونا اتخاذ نکرده‌ایم مگر آنکه در کمیته‌های تخصصی بحث کرده‌ایم...

صفحه ۲

سال هفدهم - شماره ۲۶۸۱ - ۴ صفحه

سرمقاله

انسان بی‌پناه و الزامات بعد از کرونا

عباس ملکی

دیپلمات و استاد دانشگاه شریف

شیوع ویروس کرونا، آسیب‌های جدی بر تن و روان ما آدمیان وارد کرد. گرچه در تاریخ بشر، تعداد کسانی که در اثر بلاهای طبیعی یا تصمیم‌های سیاسی از جمله زلزله، سونامی و جنگ از بین رفته‌اند، کم نبوده است، اما تأثیر ویروس کووید ۱۹ به نظر می‌رسد از همه لحاظ بزرگ‌تر و همه‌جانبه‌تر است. شاید یکی از دلایل آن جهان‌شمول بودن این بیماری است. در حالی که در روزهای اول برخی اصرار داشتند که آن را ویروس چینی نامیده و سرایت آن را فقط از طریق خطه چین و چینیا بدانند، اما سرسبزآوردن آن در کنار دریاچه کومو در لومباردی یا در دره‌های رشته‌کوه پیرنه ثابت کرد که این ویروس تنها در یک شهر یا یک کشور یا یک منطقه نمی‌ماند و با خود سراسر جهان را به تغییر و تحول وامی‌دارد. اگر این‌طور است پس عواملی هست که با سرنوشته انسان به صورت جهانی و فراتر از مرزها و نژادها ارتباط دارد. تاکنون انسان برای مواجهه با موضوعات جهانی و پدیده‌هایی که همگان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، به حاکمان چشم‌دوخته است. کشورها یا صحیح‌تر ملت - دولت‌ها، واحدهایی هستند که علاوه بر حاکمیت و مشروعیت در درون مرزها، به تأسیس و تشکیل سازمان‌های بین‌المللی پرداختند. البته سازمان‌ها و بنگاه‌های بین‌المللی، اکثراً بین‌الدولی هستند و نمایندگان هر کشور را همان‌هایی انتخاب می‌کنند که قدرت را در آن واحد سیاسی در دست دارند. اما به هر رو این نمایندگان کشورها در مصالحه مابین منافع ملی کشور خویش و سرنوشته بشری تا اندازه‌ای به پیشرفت نایل شدند. تأسیس سازمان ملل متحد به صورت کلی تجربه موفقی برای بشریت است. گرچه شورای امنیت نتوانسته برخی از منازعات را به پایان برساند، اما توانسته از برخی جنگ‌ها جلوگیری کند. بی‌شک کشورهای بزرگ از فرای جنگ جهانی دوم تاکنون تمایل شدید به استفاده از نیروی نظامی خویش برای حفظ و توسعه اهداف و منافع خود داشته‌اند. نیروی نظامی که سال‌ها با صرف بودجه‌های سنگین و تلاش برای به‌دست‌آوردن فناوری‌های پیشرفته، در هر زمان به درجه‌ای از قوت رسیده است که در فرایند تصمیم‌گیری درون حاکمیت، استفاده از آن بهترین راه حل شناخته‌شده است. اما وجود نهاد‌هایی که اکثر اعضای آن ضعیف هستند ولسی در جریان رای‌گیری‌ها و پیشنهاد دادن‌ها به صورت مجموعه‌ای قابل توجه نمودار می‌شوند، بدون شک مانعی بر سر راه قدرت‌های بزرگ بوده‌اند. دستاوردهای بشری در زمینه‌های فرهنگی، پزشکی، هوانوردی، کشتیرانی، پولی و مالی نیز با حضور سازمان‌های تخصصی بین‌المللی گره خورده است. لیکن در این میان صدای مردمان عادی که در صحرای دوردست و کوه‌های مرتفع و آن طرف اقیانوس‌ها زندگی می‌کنند، لزوماً با منافع دولت‌ها و نمایندگان کشور خویش همپوشانی نداشته است. به همین جهت در عین قراردانی از همکاران‌های دسته‌جمعی کشورها در سازمان ملل یا سازمان‌های منطقه‌ای، توجه داشته باشیم که انسان هنوز که هنوز است مظلوم است. به آن‌که با پای پیاده در تهران قدم می‌زند، حقوقی مرتب نیست. اگر در این میان به آنها که ناتوانی جسمی دارند نیز نگاهی افکنده شود، وضعیت ستم بر آنان همراه با رنجی مضاعف است. در تهران خیابانی نیست که امکانات عبور خودرو نداشته باشد، اما به فهرست بلندبالای خیابان‌هایی که فاقد پیاده‌رو هستند نگاه کنید. به کودک فلسطینی ظلم می‌شود. به زن افغان همین‌طور، به مسلمان هندی، به مسیحی مصری و... چه کسی از این‌ها دفاع می‌کند؟ سال‌ها به این رضایت داشتیم که سازمان‌های مردم‌نهاد حامی حقوق گروه و اقلش مختلف هستند. اما در روز واقعه نشان داده شد که چقدر آنها هم بی‌پناه هستند.

به نظر من این ویروس می‌تواند حرقه‌هایی در ذهن ما ایجاد کند که روش زندگی من چگونه باشد. این بحثی است که در چارچوب هنجارها، ارزش‌ها، طرز تلقی‌ها، نهانیت فرهنگ، بررسی و نتیجه‌گیری می‌شود؛ آن‌گاه از سطح فرد به سطح جامعه خواهیم رسید. فرهنگ عمومی تا چه اندازه من را به تطبیق روش زندگی در یک آپارتمان هدایت می‌کند؟ چه زمانی دیگر دو موتورسیکلت با سرعت تمام در پیاده‌رو تهران من را در میان خودشان له نخواهند کرد. در سطح منطقه‌ای، این همه سازمان‌های منطقه‌ای در وضعیت کنونی مشکل از کشورها با مرزهای سیاسی طبیعی و مصنوعی، چگونه سعیدی می‌توانست از شیوع زیاکشر در شمال چین ببرد و من برای رفتن به هرات اجتناب باید به سفارت افغانستان در تهران مراجعه کنم؟ اگر در این سال‌ها با کشورهایی که در حیطه تمدنی نوزور هستند، راه آمده بودیم، امسال برای جشن‌گرفتن نوزور آیا دارای عناصر متعدد در فضای مجازی نبودیم؟ نمی‌توانستیم با میدان ریگستان در سمرقند تماس برقرار کنیم؟

ادامه در صفحه ۲